

Inhoud

Een laatste rest Indisch zwijgen

Foto: Ron de Vos

8 Interview met Nancy Sherman over morele schade

22 Ingrid van Assouw deelt haar ervaringen met professionals

27 Betekenis van de Sarajevo Red Line

34 Populaire cultuur en de Tweede Wereldoorlog

38 Herdenken en nieuwe media

4 Kritische kanttekeningen bij tv-programma 'Beau en de veteranen'

EN VERDER

- 12 **impact** MEDIA
Trauma en Instagram
- 19 **impact** INTERVIEW
Jeff Chapman over veiligheid in gezinnen
- 26 **impact** COLUMN
Jackie June ter Heide: Blieieieieiep
- 31 **impact** INTERVIEW
Linda Polman over haar ervaringen in Afrika
- 41 **impact** BOEKEN
- 45 **impact** NtVP
- 49 **impact** ARQ Opleidingsagenda
- 50 **impact** ARQ Boekenreeks

Ellen Klaassens

Hoofdredacteur Impact Magazine

Op vaak jonge leeftijd worden ze, na een intensief opleidingstraject en zo goed mogelijk voorbereid, uitgezonden naar conflictgebieden verspreid over de hele wereld. Na een periode van een aantal maanden in den vreemde keren ze terug en zijn ze veteraan. Dan zijn ze 'onze' veteranen. Met het merendeel van de veteranen gaat het na hun uitzending goed. Zij pakken hun leven weer op, gaan verdere opleidingen volgen, bouwen aan hun carrière, ofwel binnen Defensie ofwel in de burgermaatschappij, stichten een gezin en leiden hun leven zoals u en ik. Voor een klein deel van de veteranen loopt het leven echter anders. Het lukt hen niet of moeizaam om hun leven op de rails te krijgen, of, als dit eerder wel gelukt is, lopen zij uiteindelijk toch vast. Vaak blijkt er, achteraf, al sinds de terugkeer van hun uitzending sprake te zijn van klachten als irritatie, woede, schaamte, sterk verhoogde waakzaamheid, nachtmerries, moeite zich verbonden te voelen met hun naasten, overmatig gebruik van middelen om te proberen toch nog wat rust te kunnen ervaren en moeite met concentreren en slapen. Een aanzienlijk deel van deze veteranen lijdt ook onder het feit dat zij het gevoel hebben afgedankt te zijn door Defensie, ondanks eervol ontslag. Zij ervaren onvoldoende erkenning te hebben gekregen voor het gevaarlijke werk dat zij hebben gedaan en de soms zeer ingrijpende gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt. Over een select groepje van deze veteranen is afgelopen zomer een zesdelige serie op de televisie uitgezonden. Beau van Erven Dorens maakte met 7 veteranen met PTSS een wandeltocht langs de Noorse Fjorden. Het doel van deze wandeltocht was om de veteranen de confrontatie met hun PTSS aan te laten gaan. Het programma kon rekenen op veel belangstelling en de reacties van televisiekijkend Nederland waren overwegend positief. Is dit programma dus een succes geweest? En zo ja, voor wie? Voor de producent, voor de deelnemende veteranen, voor de beeldvorming over veteranen? We hebben Jan Ambaum, klinisch psycholoog bij de Militaire GGZ en zelf twee keer op uitzending geweest, gevraagd naar het programma te kijken en er een kritische beschouwing over te schrijven. Het is, naar mijn idee, een mooi en evenwichtig artikel geworden.

impact over de psychosociale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen

Impact informeert, agendeert en discussieert over de psychosociale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen op zowel mensen, organisaties als samenleving. Het magazine is gericht op mensen die zich beroepsmatig bezighouden met de psychosociale gevolgen van rampen, crisis, oorlog en geweld, zoals hulpverleners, onderzoekers en beleidsmakers. Daarnaast focust Impact zich op een brede groep professionals en anderen met interesse in terugkerende actuele thema's als psychotrauma, psychosociale hulp na rampen en crisis als ook oorlog, vervolging en geweld.

Impact is een uitgave van ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld en wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Nederlandstalige Vereniging voor Psychotrauma (NtVP).

Abonnement Impact komt vier keer per jaar uit, een jaarabonnement kost € 27,50. Abonneren kan door een mail te sturen naar impactredactie@arq.org

Redactie Ellen Klaassens (hoofdredacteur), Ingrid van Assouw, Menno van Duin, Joanne Mouthaan, Ilse Raaijmakers en Onno Sinke

Redactie coördinatie Marleen van de Ven
Redactieadres Nienoord 5, 1112 XE Diemen
Contact Tel. 088-3305190, e-mail: impactredactie@arq.org
Uitgave 3de jaargang, 2019 - nr. 4
Oplage 1.200 exemplaren
Vorm en productie Bruksvoort Design & Content
ISSN 2543-2591